

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"**

Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310

Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14,
приміщення 182, к. 83

Вих. 341/2026 від 01.10.2026 року

**Голові Комітету Верховної Ради України
з питань антикорупційної політики
Радіні Анастасії Олегівні
kranosilska@rada.gov.ua**

**щодо корупціогенних ризиків
законопроєкту № 16098**

Шановна Анастасіє Олегівно!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ, Асоціація), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України, Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками та Експертно-апеляційній раді з питань ліцензування при Державній регуляторній службі України, засвідчує свою повагу та звертається щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про ціни і ціноутворення» (реєстр. № 16098 від 23.09.2026).

АФУ категорично не підтримує законопроєкт № 16098 та виступає проти його прийняття. Позиція Асоціації не зводиться до заперечення проти окремого розміру штрафу чи окремої редакційної конструкції. Запропонований підхід є хибним концептуально: законопроєкт істотно посилює каральну складову державного контролю без належного доведення того, що саме недостатність чинних санкцій є причиною порушень, без оцінки сукупного регуляторного навантаження на фармацевтичний сектор та без урахування воєнних ризиків, які держава сама офіційно визнає критичними для безперебійного забезпечення населення лікарськими засобами.

Поєднання високих санкцій, оціночної кваліфікації поведінки суб'єкта та можливості ініціювати ліцензійні наслідки створює корупціогенні ризики. Чим більшим є обсяг негативних наслідків, який залежить від висновку конкретної посадової особи, тим вищою є ціна дискреційного рішення. Законопроєкт збільшує цю дискрецію у фінансовому вимірі, не встановлюючи нових процедурних запобіжників, які б відповідали масштабу можливих наслідків.

Кратне збільшення відповідальності особливо небезпечне за збереження широких за змістом та суб'єктивних категорій «недостовірні відомості» та «створення перешкод». Недостовірність даних у складній системі ціноутворення може бути наслідком не лише свідомого введення державного органу в оману, а й технічної помилки, розбіжності між інформаційними системами, несвоєчасного оновлення даних, помилки контрагента, людського фактору або неоднозначності застосування нормативних вимог. Категорія «перешкоджання» безпосередньо стикається з реалізацією законних процесуальних прав суб'єкта господарювання – перевіряти повноваження посадових осіб, вимагати належного оформлення документів, надавати заперечення, користуватися правовою допомогою та оскаржувати рішення. Чим вищою є санкція, тим вищими мають бути вимоги до визначеності складу правопорушення; законопроєкт цього не забезпечує.

Окремо звертаємо увагу на дисбаланс відповідальності. Законопроект істотно підвищує фінансові ризики для контролюваного суб'єкта, але не створює співмірних додаткових гарантій від помилкового, передчасного або надмірного застосування санкцій. У системі, де одна кваліфікація посадової особи може одночасно призвести до значного штрафу, подальшого спору та передачі інформації до органу ліцензування, підвищується ціна адміністративної помилки та ризик використання контрольного інструментарію як засобу тиску.

Найбільш небезпечним для фармацевтичного сектору є передбачене законопроектом поєднання цінового контролю з ліцензійним впливом. Роздрібна й оптова торгівля лікарськими засобами, виробництво та імпорт є ліцензованими видами діяльності. Тому передача матеріалів органу ліцензування здатна перетворити спір щодо документа, інформації або результату цінової перевірки на ризик для самого права продовжувати діяльність. Для аптеки наслідком такого ланцюгового ефекту є не лише фінансовий штраф: під загрозою опиняється безперервність роботи конкретного місця відпуску лікарських засобів і фізична доступність ліків для пацієнтів.

Законопроектом пропонується, зокрема, збільшити для суб'єктів господарювання штраф за надання уповноваженим органам недостовірних відомостей з 1000 до 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто з 17 000 до 51 000 гривень, а за невиконання приписів уповноважених органів або створення перешкод для виконання покладених на них функцій – з 2000 до 6000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто з 34 000 до 102 000 гривень. Одночасно посилюється адміністративна відповідальність громадян і посадових осіб та розширюється можливість органу контролю за цінами ініціювати дії органів ліцензування. Закон має набирати чинності з дня, наступного за днем його опублікування. Йдеться не про точкове коригування, а про різке посилення санкційного та контрольного тиску.

Окремо неприйнятним є запропоноване набрання законом чинності з дня, наступного за днем його опублікування. Йдеться про різке підвищення фінансової відповідальності та розширення можливих наслідків контрольних заходів, але суб'єкти господарювання не отримують навіть мінімального часу для перегляду внутрішніх процедур, навчання працівників, актуалізації алгоритмів взаємодії з органами контролю та перевірки інформаційних систем. Така законодавча техніка не відповідає вимогам передбачуваності та правової визначеності.

У сукупності наведене свідчить, що законопроект № 16098 має не окремі техніко-юридичні недоліки, а хибну регуляторну конструкцію. Він намагається вирішити складну проблему ціноутворення механічним збільшенням відповідальності, не доводить необхідності такого втручання, посилює ризики для малого і середнього бізнесу, фармацевтичної логістики та фізичної доступності лікарських засобів, а також створює додатковий тиск на галузь у момент системних воєнних втрат. За таких обставин АФУ вважає неприйнятним прийняття законопроекту як за основу, так і в цілому.

Враховуючи викладене, АФУ просить Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики:

1. Провести антикорупційну експертизу проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про ціни і ціноутворення» (реєстр. № 16098 від 23.09.2026) та перевірити його положення на наявність факторів, які можуть сприяти виникненню корупційних ризиків під час практичного застосування запропонованих норм.

2. Окремо оцінити корупціогенні ризики, пов'язані з: використанням оціночних та недостатньо визначених категорій «недостовірні відомості» та «створення перешкод»; істотним збільшенням розміру фінансових санкцій без одночасного встановлення додаткових процедурних гарантій для суб'єктів господарювання; можливістю широкого адміністративного розсуду посадових осіб контролюючого органу під час кваліфікації поведінки суб'єкта господарювання; поєднанням значних фінансових санкцій із можливістю подальшого ініціювання заходів з боку органів ліцензування; ризиком неоднакового застосування одних і тих самих положень до різних суб'єктів господарювання; можливістю використання контрольних повноважень як непропорційного засобу впливу на суб'єкта господарювання.

3. Надати оцінку відповідності законопроекту № 16098 вимогам антикорупційного законодавства та принципам правової визначеності, пропорційності й недопущення надмірної дискреції посадових осіб, з урахуванням того, що запропоновані норми можуть одночасно спричиняти значні фінансові та ліцензійні наслідки для суб'єкта господарювання.

4. За результатами антикорупційної експертизи відобразити у висновку Комітету всі виявлені корупціогенні фактори та зауваження до законопроекту № 16098, у тому числі щодо необхідності чіткого визначення складів правопорушень, меж адміністративного розсуду, критеріїв застосування санкцій та процедурних гарантій від їх довільного або неоднакового застосування.

5. У разі встановлення невідповідності окремих положень законопроекту вимогам антикорупційного законодавства або наявності корупціогенних факторів — зазначити це у висновку Комітету та направити відповідний висновок головному комітету Верховної Ради України, визначеному для опрацювання законопроекту № 16098.

6. Розглянути можливість рекомендувати за результатами антикорупційної експертизи доопрацювання або відхилення законопроекту № 16098, якщо встановлені корупціогенні ризики матимуть системний характер і не можуть бути усунені точковими редакційними змінами.

7. Повідомити АФУ про результати розгляду цього звернення, проведення антикорупційної експертизи та висновок Комітету щодо законопроекту № 16098 у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: 01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщення 182, к. 83.

**З повагою,
Голова Організації
Голова Правління Організації**

Анастасія РИЖУК